

## **Jóval alacsonyabb fordulatszámon pörög a lakossági hitelpiac – és ez nem feltétlenül baj**

**A múlt év eleji csúcsok után látványosan fogyni kezdett a lendület a lakossági hitelpiacon. A csökkenés ugyanakkor termékenként eltérő mértékű, és az is jól látszik, hogy nem a piac befagyásáról van szó, hanem a bizonytalanabb gazdasági környezetre adott válaszul halasztják el egyes hitelfelvételi döntéseiket a háztartások. A Cofidis felméréseinek eredményei szerint pedig mára a napi pénzügyeknél is kialakította a nehezebb gazdasági környezettel kapcsolatos megküzdési stratégiáit a lakosság.**

Első látásra eléggé kiábrándító képet mutat a lakossági hitelpiac elmúlt bő fél éves teljesítménye. A kereslet 2022. második felétől érezhető csökkenése tartósnak bizonyult, és a Magyar Nemzeti Bank (MNB) legfrissebb – 2023. áprilisi állapotokat tükröző – statisztikái szerint az idei év első négy hónapjában mindössze 418,8 milliárd forintnyi lakáscélú és fogyasztásihitel-szerződést kötöttek a háztartások, ami nagyjából a fele az egy évvel korábbinak.

### **A támogatások is fűtötték a keresletet**

A hitelpiac erőteljes visszaesésének okaiként két fő tényezőt lehet azonosítani. Az egyik a magas bázis hatása: miközben a 2022. elején adott egyszeri, nagyobb összegű juttatások (szja-visszatérítés, fegyverpénz, 13. havi nyugdíj) jelentős többletkeresletet generáltak, támogatott hitelkonstrukciókból is zavarba ejtően sok volt elérhető a piacon, ami a kereslet gyors, és intenzív felfutását eredményezte. Ami a támogatott konstrukciókat illeti, elég csak a kedvező környezetvédelmi besorolású új lakások vásárlásához felvehető zöld lakáshitelre gondolni, amely egészen 2022 májusáig önmagában is havi több tízmilliárd forintos plusz kihelyezést generált.

A másik fontos tényező, hogy a bizonytalanná vált gazdasági környezet, és az emelkedő hitelkamatok és infláció miatt a háztartások eladósodási kedve is jelentősen csökkent. E két körülmény már bőven elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy éves összevetésben gyakorlatilag a felére zsugorodjon a piac.

### **A személyi kölcsönök állják a sarat**

Az MNB adataiból ugyanakkor az is jól látszik, hogy a visszaesés nem minden terméket érintett egyformán. A lakossági portfólió hozzávetőleg felét adó lakáshiteleknél például kevesebb mint a harmadára zuhant az új szerződések összege január és április között az egy évvel korábbihoz képest, de nem sokkal jobb a helyzet a babaváró kölcsönnél sem, ahol közel 144 milliárdról 54 milliárd forintra olvadt a kimutatott volumen. A személyi kölcsönök piaca viszont jól tartotta magát: az első négy hónapban kihelyezett, bő 148 milliárd forint nem egészen 9 százalékkal maradt el az egy évvel korábbi mennyiségtől. Ezek az adatok pedig arra utalnak, hogy a bizonytalan gazdasági helyzet közepette elsősorban a hosszabb távú elköteleződéssel járó, stratégiai jellegű beruházásaikat halasztották el az emberek – kézenfekvő példa erre a lakásvásárlás –, és döntöttek inkább a kivárással mellett, miközben a kisebb ráfordítással (és hitelfelvétellel) járó, de nagyobb lélegzetű vásárlásokat – így például az autó, háztartási gép vásárlását, lakásfelújítást – inkább meg merik lépni. Más kérdés, hogy a személyi hiteleknél is óvatosabbakká váltak a háztartások: a jegybanki statisztikák szerint a kihelyezett összeg csökkenésével párhuzamosan a szerződések számában még enyhe emelkedést is hozott az év első harmada, vagyis az egy szerződésre jutó átlagos összeg érezhetően lejjebb kúszott egy év alatt.

### **A napi kiadásoknál ritkán jön szóba a hitel**

A jegybanki adatokat böngészve szintén figyelemre méltó, hogy a nehezebb pénzügyi helyzethez való alkalmazkodás közepette a magyarok nem kezdték el látványosan hitelből finanszírozni a napi kiadásukat. A folyószámlahiteleknél (és ezen belül a hitelkártyáknál) nem látható szignifikáns növekedés sem a forgalomban, sem az állományban – utóbbi az ápriliséig tartó egy év alatt nem egészen 7 százalékkal emelkedett. Ezt alátámasztják a Cofidis Hitel Monitor felmérés legfrissebb

eredményei is, amelyek szerint a folyószámlahitel-keretét a megkérdezettek mindössze 22 százaléka használta gyakrabban annak érdekében, hogy leküzdje átmeneti pénzügyi nehézségeit.

Szintén figyelemre méltó megállapítása a felmérésnek, hogy a felnőtt magyar lakoságnál a pénzügyi nehézségek kezelésénél a hitel változatlanul az egyik utolsó opció: a friss kutatás során a válaszadók mindössze tizede nyilatkozott úgy, hogy hitelfelvételben, értéktárgyai elzálogosításában vagy fizetéselőleg felvételében gondolkodik annak érdekében, hogy egyenesbe kerüljön.

Mindezek alapján egyértelmű, hogy a lakosság hitelfelvételi hajlandósága csökkent ugyan az egy évvel korábbihoz képest, ám nincs szó sokkszerű változásról, vagy a piac befagyásáról, sokkal inkább arról, hogy a háztartások a hitelfelvételi terveiket is hozzáigazították a megváltozott külső körülményekhez. Ebből pedig az következik, hogy a lakossági hitelpiac idei teljesítménye várhatóan jelentősen elmarad majd mind a 2019-es csúcstól, mind a tavalyitól, ám ez a mérséklődés viszonylag stabil kereslettel párosulhat majd.

### **Megtanultunk spórolni, megfontoltabbá váltunk**

Ami pedig általánosságban a pénzügyi helyzettel kapcsolatos attitűdöket illeti, a Cofidis Hitel Monitor friss felméréséből kiemelendő, hogy a megküzdési stratégiák már az aktivitásra épülnek: a megkérdezettek 67 százaléka már beletörődött abba, hogy nehezebb gazdasági körülmények között kell helytállnia, és igyekszik a pozitív dolgokra koncentrálni. Emellett a válaszadók közel négyötöde – 78 százaléka – egyetértett azzal a megállapítással, hogy ha a külső körülmények változása miatt nehezebbé válik a pénzügyi helyzet, aktívan keresni kell a megoldásokat.

Nagyon fontos megállapítása a felmérésnek az is, hogy a háztartások maguk is azt gondolják, sokat tanultak a jelenlegi időszakból: a megkérdezettek 61 százaléka úgy érzi, hogy jobban tud spórolni, beosztani a pénzt. A megküzdési stratégiának emellett fontos részévé vált a család, a barátok és a kikapcsolódás is.

A pozitív szemlélet tükröződik a magyarok nyaralási tervein is: azok, akik biztosan elutaznak – az összes válaszadó harmada nyilatkozott így –, aktívan készülnek a nyári kikapcsolódásra, tudatosan igyekeznek mérlegelni a lehetőségeiket. A hitelből való pihenéstől viszont változatlanul ódzkodnak a magyarok: mindössze 5 százaléknyan nyilatkoztak úgy, hogy kölcsönt is felvonnának a nyaralásra.

Mindebből az derül ki, hogy a magyarok viszonylag gyorsan megtanultak együtt élni a kedvezőtlenebb gazdasági körülményekkel, és a korábnál jóval tudatosabban próbálják kezelni a pénzügyeiket: ez mindenképpen biztató jel a pénzügyi kultúra fejlődése, és tágabb értelemben a lakossági hitelpiac szempontjából is.